

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Η. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ - ΓΙΩΡΓΟΣ Δ. ΣΑΜΙΩΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΗΣ Ι. ΤΣΑΛΤΑΣ

Η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ
(RIO DE JANEIRO)
ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΥΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ	17
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	21

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ:

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΣΤΟΚΧΟΛΜΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (1972) ΣΤΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (1992)

A. Η Έκθεση «Το Κοινό μας Μέλλον» της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη («Έκθεση Brundtland») Γ. Σαμιώτης	29
α) Η Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (WCED)	30
β) Η Έκθεση «Το Κοινό μας Μέλλον» («Έκθεση Brundtland»)	33
γ) Η αυτοσυντηρούμενη ανάπτυξη ως πρόταση αρμονικής σύζευξης Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης	35
B. Η Συνδιάσκεψη του ΟΗΕ για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (UNCED) Γ. Σαμιώτης	39
α) Το προπαρασκευαστικό στάδιο	39
β) Η Συνάντηση Κορυφής για τον Πλανήτη Γη (3-14 Ιουνίου 1992, Ρίο ντε Τζανέιρο, Βραζιλία)	42
γ) Η συμβολή των μη Κυβερνητικών Οργανισμών (ΜΚΟ) στη Συνδιάσκεψη του Ρίο	47
1) Ο ρόλος των ΜΚΟ στη Συνδιάσκεψη της Στοκχόλμης	47
2. Η συμμετοχή και η προσφορά των ΜΚΟ στη Συνδιάσκεψη του Ρίο	49

Γ. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η Προοπτική της Διαρκούς Ανάπτυξης Π. Γρηγορίου	54
α) Κοινοτική περιβαλλοντική προβληματική και διαρκής ανάπτυξη	54
1) Η κοινοτική προσέγγιση	54
2) Το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο	56
β) Οι προπαρασκευαστικές διεργασίες για τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στη Συνδιάσκεψη του Ρίο	58
1) Ο σχεδιασμός σε επίπεδο κοινοτικών θεσμών	58
2) Η διαμόρφωση της τελικής κοινοτικής πρότασης	62
γ) Κοινοτικά μέσα δράσης για την προστασία του παγκόσμιου φυσικού περιβάλλοντος στα πλαίσια μιας βιώσιμης ανάπτυξης	63
1) Η καθιέρωση οικολογικού φόρου	63
2) Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες και οι επιλογές της διεθνούς κοινότητας	66
Σημειώσεις	70

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΙ ΜΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ (SOFT LAW)

Γρ. Τσάλας

A. Ο Χαρακτήρας του SOFT LAW	79
α) Το Δίκαιο των Διακηρύξεων	79
β) Παράγοντες υιοθέτησης κανόνων SOFT LAW για το περιβάλλον και την ανάπτυξη	81
B. Η Διακήρυξη για το περιβάλλον και την ανάπτυξη	84
α) Το Προοίμιο της Διακήρυξης	85
β) Η έννοια της διαρκούς ανάπτυξης	86
γ) Κοινή αλλά διαφορετική ευθύνη των κρατών	90
δ) Αλληλεξάρτηση και παγκόσμια συνεργασία	91
1) Συνεργασία για την περιβαλλοντική προστασία	92
2) Συνεργασία για τη διαρκή ανάπτυξη	93
3) Συνεργασία για την ανάπτυξη του θεσμικού πλαι-	

σίου της διεθνούς περιβαλλοντικής και αναπτυ- ξιακής πολιτικής	93
ε) Άτομο - Ανάπτυξη και Περιβάλλον	94
στ) Διεθνές Δίκαιο - Περιβάλλον και Ανάπτυξη	95
1) Οι αρχές του Δικαίου του Περιβάλλοντος	95
I) Οι αρχές της ενημέρωσης και της πληροφό- ρησης	95
II) Οι αρχές της ευθύνης και της αποζημίωσης	96
III) Η αρχή της πρόληψης	96
2) Οι αρχές του Δικαίου της Ανάπτυξης	96
3) Η προαγωγή των συλλογικών ανθρώπινων δικαιω- μάτων ή δικαιωμάτων των λαών	97
Γ. Ο Οδηγός 21 (AGENDA 21)	99
α) Το Προοίμιο	99
β) Οι κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις του ανα- πτυξιακού και περιβαλλοντικού προβλήματος	100
1) Η διεθνής συνεργασία	101
2) Η φτώχεια - Τα καταναλωτικά πρότυπα	101
3) Ο δημογραφικός παράγων — Η ανθρώπινη υγεία — Οι συνθήκες ανθρώπινης διαβίωσης	102
4) Περιβαλλοντική και αναπτυξιακή ολοκλήρωση στις μεθόδους λήψης των αποφάσεων	104
γ) Διατήρηση και διαχείριση των πηγών για την ανά- πτυξη	105
1) Προστασία του περιβάλλοντος κατά ειδικές κα- τηγορίες	105
I) Προστασία της Ατμόσφαιρας	106
II) Προστασία του εδάφους και των πόρων του	106
III) Προστασία των υδάτινων πόρων	109
— Η προστασία των ωκεανών	109
— Η προστασία των γλυκών νερών	110
2) Προστασία από τοξικά απόβλητα και επικίνδυ- νες ουσίες	111
δ) Ενίσχυση του ρόλου των μεγάλων κοινωνικών ομά- δων και οργανώσεων	112
1) Οι μεγάλες κοινωνικές ομάδες	112
I) Ο ρόλος των γυναικών	112
II) Τα παιδιά και οι νέοι στη διαρκή ανάπτυξη	113

III) Η αναγνώριση του ρόλου των ενδογενών πλη- θυσμών και των κοινοτήτων τους	114
2) Οι μεγάλοι κοινωνικοί φορείς και Οργανώσεις	114
I) Ο ρόλος των Μ.Κ.Ο.	114
II) Ο ρόλος των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοί- κτησης	115
3) Οι μεγάλοι φορείς εργαζομένων και επιστημονι- κών και τεχνολογικών ενώσεων και κοινοτήτων	115
ε) Μέσα υλοποίησης	116
1) Χρηματοδοτικές πηγές και μηχανισμοί	117
2) Μεταφορά υγιούς περιβαλλοντικής τεχνολογίας — συνεργασία και μέτρα ανοικοδόμησης	117
3) Επιστήμη και διαρκής ανάπτυξη	118
4) Προώθηση της παιδείας, της δημόσιας ενημέρω- σης και εκπαίδευσης	118
5) Εθνικοί μηχανισμοί και διεθνής συνεργασία	119
6) Διεθνείς θεσμικές διευθετήσεις	119
— Ο ΟΗΕ στην υπηρεσία της διαρκούς ανά- πτυξης	119
7) Διεθνείς νομικοί μηχανισμοί και μέσα	120
8) Πληροφόρηση για τη λήψη αποφάσεων	121
Δ. Η Δήλωση αρχών για την προστασία και ανάπτυξη των δασών ..	122
α) Το Προοίμιο της Δήλωσης	123
β) Τύποι δασών και διαχείρισή τους	124
1) Τύποι δασών	124
2) Διαχείριση των δασών	125
I) Οικονομική εκτίμηση	125
II) Αναδάσωση	125
III) Συμμετοχή στη διαχείριση	126
γ) Δάσος — Ανάπτυξη και Περιβάλλον	126
1) Η αρχή της κυριαρχίας	127
2) Κατευθυντήριες γραμμές εθνικών πολιτικών δια- χείρισης	127
3) Εμπόριο και δασική διαχείριση	128
4) Διεθνής συνεργασία και αναπτυσσόμενες χώρες	129
Σημειώσεις	130

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ **ΤΟ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ** **(HARD LAW)**

Γενικά	137
A. Η Σύμβαση για την Βιολογική Ποικιλομορφία	
Γ. Σαμιώτης	139
α) Εισαγωγή	139
β) Η υιοθέτηση της Σύμβασης για την Βιολογική Ποικιλομορφία	141
γ) Σκοπός, αντικείμενο και ορισμοί της Σύμβασης	143
δ) Θεμελιώδεις αρχές και το ουσιαστικό καθεστώς της Σύμβασης για την Βιολογική Ποικιλομορφία	147
1) Οι υποχρεώσεις των Συμβαλλομένων Μερών για προστασία και αυτοσυντηρούμενη χρήση της βιοποικιλότητας	148
2) Όροι και προϋποθέσεις χρήσης της βιολογικής ποικιλομορφίας για βιοτεχνολογικούς σκοπούς	153
ε) Η τεχνική λειτουργία και οι τελικές διατάξεις της Σύμβασης	159
στ) Συμπερασματικές Παρατηρήσεις	161
B. Η Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Αλλαγή του Κλίματος Π. Γρηγορίου	165
α) Οριοθέτηση του προβλήματος των κλιματικών αλλαγών	165
β) Η αντιμετώπιση του προβλήματος μέσω της διεθνούς συνεργασίας	166
γ) Υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών	169
δ) Η οργανική δομή για την εφαρμογή της Σύμβασης	170
ε) Η λειτουργική πρακτική της Σύμβασης	171
Σημειώσεις	173

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ:

I) Η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	183
--	-----

II) ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ (AGENDA) 21	189
III) Η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΑΡΧΩΝ ΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΔΕ- ΣΜΕΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΑ- ΓΚΟΣΜΙΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙ- ΣΗ, ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΡΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΥΠΩΝ	192
IV) Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑ	200
V) Η ΣΥΜΒΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΚΛΙ- ΜΑΤΟΣ	231
VI) Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΓΗΣ (Κείμενο που υιοθετήθηκε από τους μη Κυβερ- νητικούς Οργανισμούς, που συμμετείχαν στο Global Forum)	261
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	265